

Brussel, 8 oktober 2020
(OR. en)

11599/20

JAI 794
COPEN 273
JUSTCIV 105
EJUSTICE 80
EUROJUST 130
EJN 87

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	10999/1/20 REV 1
Betreft:	Conclusies van de Raad: "Toegang tot justitie – de kansen van digitalisering benutten" - Door het Coreper overeengekomen tekst

Het Coreper heeft op 7 oktober 2020 overeenstemming bereikt over de tekst van de ontwerpconclusies van de Raad betreffende "Toegang tot justitie – de kansen van digitalisering benutten".

De door het Coreper overeengekomen tekst, als bekrachtigd door de delegaties, gaat in de bijlage.

Conclusies van de Raad

"Toegang tot justitie – de kansen van digitalisering benutten"

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN

- de conclusies van de Raad van 9 juni 2020 over het vormgeven van de digitale toekomst van Europa;
- de conclusies van de Raad van 3 december 2019 over de toekomst van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken;
- de conclusies van de Raad van 7 oktober 2019 over Eurojust: de eenheid voor justitiële samenwerking van de Unie in het digitale tijdperk;
- de conclusies van de Raad van 18 februari 2019 over het gecoördineerd plan inzake de ontwikkeling en het gebruik van artificiële intelligentie "made in Europe";
- de conclusies van de Raad van 8 juni 2017 over de verdere stappen voor het verbeteren van de informatie-uitwisseling en het waarborgen van de interoperabiliteit van de EU-informatiesystemen;
- de Strategie inzake Europese e-justitie 2019-2023 van de Raad van 6 december 2018;
- het actieplan 2019-2023 voor de Europese e-justitie van 6 december 2018;
- de conferentie "Toegang tot justitie in het digitale tijdperk – Perspectieven en uitdagingen", georganiseerd door het Duitse voorzitterschap op 16 juli 2020;

- de mededeling van de Commissie getiteld "Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie" (COM(2020) 456 final);
- het EU-scorebord voor justitie 2020 (COM(2020) 306 final);
- de mededeling van de Commissie getiteld "De digitale toekomst van Europa vormgeven" (COM(2020) 67 final);
- de mededeling van de Commissie getiteld "Een Europese datastrategie" (COM(2020) 66 final);
- het Witboek van de Commissie over artificiële intelligentie - een Europese benadering op basis van excellentie en vertrouwen (COM(2020) 65 final);
- de enquête 2020 over de grondrechten "Your rights matter: Data protection and privacy (Uw rechten tellen mee: gegevensbescherming en privacy) van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten;
- het "Handboek betreffende Europese wetgeving inzake de toegang tot het recht" van 2016 van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, de Raad van Europa en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens;
- de studie over het gebruik van innovatieve technologieën op het gebied van justitie, door de Commissie bekendgemaakt op 14 september 2020;
- de studie over grensoverschrijdende digitale strafrechtspleging, door de Commissie bekendgemaakt op 14 september 2020;
- de aanbeveling van 19 mei 2019 "Unboxing Artificial Intelligence: 10 Steps to protect Human Rights" (artificiële intelligentie begrijpen: 10 stappen ter bescherming van de mensenrechten) van de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa;
- de richtsnoeren van 2019 inzake artificiële intelligentie en gegevensbescherming van de Adviescommissie van het Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens van de Raad van Europa;
- het Europees Ethisch Handvest over het gebruik van kunstmatige intelligentie in gerechtelijke systemen, door de Europese Commissie voor de doeltreffendheid van de justitie (Cepej) van de Raad van Europa aangenomen op 3-4 december 2018;
- de lijst met criteria voor de rechtsstaat van 2016 van de Commissie van Venetië van de Raad van Europa;

Toegang tot justitie

1. BEKLEMT OONT dat de toegang tot justitie een grondrecht is en een kernelement van de rechtsstaat, die één van de essentiële waarden is waarop de Europese Unie krachtens artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie berust en die de lidstaten gemeen hebben. Artikel 19 van het Verdrag betreffende de Europese Unie bepaalt dat de lidstaten in de nodige rechtsmiddelen moeten voorzien om daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te verzekeren, en legt gedeelde verantwoordelijkheid voor rechterlijke toetsing binnen de rechtsorde van de Unie bij de nationale gerechten en rechtbanken.
2. HERINNERT AAN het uit de artikelen 81 en 82 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie voortvloeiende mandaat van de EU inzake de ontwikkeling van justitiële samenwerking, zowel in burgerlijke zaken als in strafzaken met grensoverschrijdende gevolgen, en bevestigt de daarmee samenhangende doelstelling om daadwerkelijke toegang tot justitie in de EU en in de lidstaten te waarborgen.
3. WIJST EROP dat, zoals bepaald in artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, eenieder recht heeft op een doeltreffende voorziening in rechte voor een onafhankelijk en onpartijdig gerecht, met het oog op een eerlijke en openbare behandeling van een schending van zijn/haar rechten en vrijheden, en het recht heeft zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen.
4. IS HET EROVER EENS dat dit recht op daadwerkelijke rechtsbescherming ook in de door de digitale transformatie gecreëerde omstandigheden volledig moet gelden, om een volledige en doeltreffende toepassing van het recht van de Unie te garanderen, de aanvaarding van rechtsstelsels te verbeteren en het vertrouwen in de rechtsstaat te vergroten.

5. BEVESTIGT dat de digitale ontwikkeling van de justitiële sector mensgericht moet zijn en voortdurend moet worden geleid door en afgestemd op de fundamentele beginselen van de rechtsstelsels, namelijk de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van gerechten en rechtbanken, de garantie van daadwerkelijke rechtsbescherming, en het recht op een eerlijke en openbare behandeling binnen een redelijke termijn.
6. BENADRUKT dat in de rechtsstelsels digitale technologieën kunnen worden gebruikt om de naleving van de rechtsstatelijke normen en zowel de uitoefening als de eerbiediging van de grondrechten te bevorderen.
7. BEKLEMT OONT dat alle burgers profijt moeten kunnen trekken van de extra digitale mogelijkheden en gelijke kansen moeten krijgen inzake digitale toegang tot justitie en tot eerlijke procedures, en dat digitale participatie derhalve onvoorwaardelijk moet worden gegarandeerd aan alle groepen van de maatschappij zonder onderscheid. Met name de behoeften van kwetsbare personen, waaronder kinderen en kwetsbare volwassenen zoals ouderen en mensen met een beperking, en van slachtoffers van misdrijven, moeten in aanmerking worden genomen. In ieder geval mag het gebruik van digitale technologieën in rechtsstelsels geen afbreuk doen aan de procedurele waarborgen voor degenen die geen toegang hebben tot dergelijke technologieën.

Digitale justitie

8. IS ZICH ERVAN BEWUST dat de digitale transformatie de afgelopen decennia het leven van de mensen ingrijpend heeft veranderd en dat zal blijven doen.
9. ONDERKENT dat de rechtsstelsels, als centrale pijler van de rechtsstaat, deze veranderende eisen tegemoet komen en de burgers de passende technologische mogelijkheden bieden. Het EU-scorebord voor justitie, een vergelijkend informatie-instrument dat jaarlijks door de Europese Commissie wordt gepubliceerd, verstrekt ook reeds gegevens over verschillende indicatoren van de digitalisering van de rechtsstelsels voor alle lidstaten, zoals onlinetoegang tot rechterlijke beslissingen of het online instellen en opvolgen van vorderingen.

10. BENADRUKT dat maatregelen zoals het voeren van digitale gerechtelijke procedures, elektronische communicatie tussen partijen, gerechten en autoriteiten, de elektronische overdracht van documenten en het gebruik van audio- en videozittingen en -vergaderingen in tal van lidstaten reeds belangrijke elementen van een doeltreffende rechtspleging zijn geworden.
11. IS INGENOMEN MET de vooruitgang die het afgelopen decennium op het gebied van e-justitie is geboekt, in het bijzonder met de opeenvolgende strategieën en actieplannen ter zake (momenteel de strategie en het actieplan inzake e-justitie voor 2019-2023).
12. STELT VAST dat er een dynamische ontwikkeling aan de gang is van digitale technologieën in de gerechtelijke en de juridische sector van de EU, waarin steeds meer plannen voor het ontwikkelen en gebruiken van nieuwe technologieën, waaronder artificiële-intelligentiesystemen (AI-systemen) voor justitie, worden opgesteld.
13. IS ERVAN OVERTUIGD dat de verdere digitalisering van de rechtsstelsels van de lidstaten een enorm potentieel heeft om de toegang tot justitie voor burgers in de hele EU te blijven vergemakkelijken en verbeteren. Digitale instrumenten kunnen bijdragen tot het beter structureren van de procedures en tot het automatiseren en versnellen van de behandeling van gestandaardiseerde en uniforme taken, waarbij de doeltreffendheid en efficiëntie van gerechtelijke procedures worden vergroot.
14. MOEDIGT de lidstaten in dit verband aan meer gebruik te maken van de digitale instrumenten van het eIDAS-kader, zoals veilige elektronische-identificatiemiddelen en vertrouwensdiensten als zeer doeltreffende instrumenten voor het bevorderen van snelle, gemakkelijke, beveiligde, betrouwbare en ruime toegang tot het rechtsstelsel.
15. BEKLEMT OONT dat, waar mogelijk, digitale oplossingen moeten worden ontwikkeld voor het volledige verloop van de gerechtelijke procedures, teneinde tot snellere en veiligere procedures te komen en de samenwerking tussen de lidstaten te vergemakkelijken. Die oplossingen moeten zoveel mogelijk interoperabel zijn.

16. BEVESTIGT de doelstelling om door het gebruik van digitale technologieën de hoge kwaliteit en transparantie van rechterlijke beslissingen verder te verbeteren, in overeenstemming met de rechtsstaat.
17. BENADRUKT niettemin dat het gebruik van digitale technologieën en elektronische-communicatiemiddelen geen afbreuk mag doen aan het recht op een eerlijke behandeling, met name het recht op gelijke wapens en het recht op een procedure op tegenspraak, het recht op een openbare hoorzitting, waaronder in bepaalde gevallen het recht op een mondelinge behandeling in fysieke aanwezigheid van de betrokken partij, en het recht op beroep.
18. WIJST OP de kansen die de digitalisering burgers en rechtsbeoefenaars biedt op – voor zover toegestaan krachtens het nationale recht – ruime toegang te allen tijde tot juridische informatie zoals wetgeving en geanonimiseerde rechterlijke beslissingen, en tot informatie over de voortgang van hun eigen zaak, en OP de technologische mogelijkheden wat betreft vrije beschikbaarheid, interoperabiliteit en meer gemak bij het vinden, begrijpen, gebruiken en hergebruiken van deze informatie.
19. ONDERSTREEPT dat het bieden van betere digitale toegang tot justitie en het voeren van digitale gerechtelijke procedures met name mensen uit afgelegen en landelijke gebieden ten goed kan komen, mits aan alle noodzakelijke technische voorwaarden – zoals breedbandinternettoegang met hoge capaciteit – is voldaan.
20. ERKENT niettemin dat het noodzakelijk is traditionele niet-digitale procedures en, indien beschikbaar, fysieke helpdesks, naast de nieuwe digitale vormen te behouden teneinde burgers die nog niet ten volle kunnen deelnemen aan de technologische ontwikkelingen, daadwerkelijke rechtsbescherming en rechtstoegang te bieden. Tegelijkertijd moeten burgers uitgebreide informatie in eenvoudige en toegankelijke taal krijgen over het gebruik van digitale diensten en de manier waarop zij aldus hun rechten kunnen doen gelden.

21. ONDERKENT dat het gebruik van digitale technologieën in de justitiële sector zeer gevoelig ligt en derhalve moet voldoen aan de meest recente normen op het gebied van informatie- en cyberbeveiliging en volledig moet sporen met de wetgeving inzake privacy en gegevensbescherming. De toegenomen afhankelijkheid van digitale technologie, en van geautomatiseerde processen in het bijzonder, vereist zorgvuldig menselijk toezicht op dergelijke systemen, waaronder systemen die met artificiële intelligentie werken, en een grotere transparantie om het vertrouwen van het publiek te waarborgen.
22. BEKLEMT OONT dat het gebruik van digitale technologieën ook de toegang tot buitengerechtelijke en alternatieve methoden voor geschillenbeslechting kan verbeteren, waarbij toch het recht op daadwerkelijke rechtsbescherming in elk individueel geval en het recht op een eerlijk proces worden gewaarborgd, evenals de toegang tot informatie-instrumenten over rechten en plichten voor de burgers, hetgeen kan bijdragen tot het voorkomen van geschillen.
23. ONDERKENT dat verdere digitalisering van justitie en een toegenomen gebruik van nieuwe technologieën van cruciaal belang zijn voor het waarborgen van de efficiëntie en veerkracht van rechtssystemen en ONDERSTREEPT dat de lidstaten en de EU hun inspanningen om de digitalisering in deze sector te bevorderen en verder uit te breiden, moeten opvoeren teneinde te zorgen voor gelijke toegang tot en beschikbaarheid van digitale diensten voor iedereen.
24. WIJST EROP dat de COVID-19-crisis heeft bewezen dat moet worden geïnvesteerd in en gebruik moet worden gemaakt van digitale instrumenten in gerechtelijke procedures in de lidstaten en in grensoverschrijdende procedures.
25. ERKENT dat passende interoperabele kanalen moeten worden ontwikkeld om voor een doeltreffende en veilige samenwerking tussen rechtssystemen te zorgen. e-Codex (e-justice Communication via Online Data Exchange - communicatie in het kader van e-justitie via online gegevensuitwisseling) is het belangrijkste instrument voor beveiligde communicatie in zowel burgerlijke als strafrechtelijke grensoverschrijdende procedures, en het gebruik ervan moet verder worden gestimuleerd.

26. VERZOEKT de Commissie met een wetgevingsvoorstel te komen, dat in de bevoegde groep zal worden besproken en dat ertoe strekt e-CODEX een permanent karakter te geven door middel van een passende, met eu-Lisa verenigbare bestuurs- en beheersstructuur die de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de grondwettelijke voorschriften van de lidstaten eerbiedigt en tegelijkertijd zorgt voor een adequate vertegenwoordiging van de rechterlijke autoriteiten van de EU en de lidstaten, en van de voornaamste belanghebbenden.
27. ROEPT de Commissie OP mogelijke acties te beoordelen en haar ideeën voor de uitvoering daarvan op het gebied van justitiële samenwerking te presenteren, rekening houdend met het oordeel van de lidstaten:
- *op het gebied van burgerlijke en handelszaken*, door voort te bouwen op de reeds geboekte vooruitgang richting modernisering van grensoverschrijdende uitwisselingen tussen autoriteiten door middel van digitalisering en het gebruik van IT, zoals in de context van de verordeningen inzake betekening en kennisgeving van stukken en bewijsverkrijging, en voort te gaan met het onderzoeken van de mogelijkheden tot modernisering van de kernbepalingen van instrumenten op het gebied van burgerlijke en handelszaken, in overeenstemming met het "standaard digitaal"-beginsel, met bijzondere nadruk op die instrumenten die rechtstreeks van belang zijn voor burgers en bedrijven;
 - *op het gebied van strafzaken*, op basis van de resultaten van de recente studie over digitale strafrechtspleging en de werkzaamheden die in dit verband door de lidstaten, de Commissie, Eurojust en alle betrokken belanghebbenden zijn verricht; en voorts, door te bezien naar welke andere instrumenten voor justitiële samenwerking in strafzaken het digitale systeem voor de uitwisseling van elektronisch bewijsmateriaal (e-Evidence Digital Exchange System – eEDES), dat reeds procedures in verband met Europese onderzoeksbevelen en wederzijdse rechtshulp tussen lidstaten ondersteunt, kan worden uitgebreid, en alle lidstaten vanaf het begin daarbij te betrekken om een Europa met verschillende snelheden te voorkomen.

28. ROEPT de Commissie OP uiterlijk eind 2020 een alomvattende EU-strategie voor de digitalisering van justitie te ontwikkelen, bijvoorbeeld in de vorm van een mededeling, en de monitoring van relevante digitaliseringsindicatoren in het EU-scorebord voor e-justitie verder te ontwikkelen om de EU en de lidstaten te helpen naadloze toegang tot justitie te bieden, teneinde de doeltreffendheid van de rechtsstelsels te verbeteren en een doeltreffende grensoverschrijdende justitiële samenwerking mogelijk te maken.

Digitale vaardigheden

29. NEEMT ER NOTA VAN dat de bevordering van digitale vaardigheden in de justitiële sector noodzakelijk is om rechters, aanklagers, justitieel personeel en andere rechtsbeoefenaars in staat te stellen digitale technologieën en instrumenten doeltreffend en met inachtneming van de rechten en vrijheden van rechtzoekenden, te gebruiken en toe te passen.
30. WIJST OP het belang van bewustmaking over het gebruik van digitale technologieën in de civiele maatschappij en VERWELKOMT initiatieven om de burgers bewuster te maken en hun digitale geletterdheid te vergroten, onder meer door middel van onderzoek, onderwijs en opleiding, zodat zij van deze digitale technologieën profijt kunnen trekken om hun toegang tot justitie verder te verbeteren.

31. BENADRUKT dat vooral rechters, aanklagers, justitieel personeel en andere rechtsbeoefenaars voldoende moeten zijn opgeleid om de vruchten te kunnen plukken van het gebruik van digitale technologieën, waaronder artificiële intelligentie, en om ook de aan het gebruik daarvan verbonden risico's en de ethische vereisten voor hun eigen gedrag te kunnen onderkennen. Om een deskundig gebruik te waarborgen en zowel een te groot vertrouwen in als ongefundeerd wantrouwen ten aanzien van software-output te voorkomen, moeten de gebruikers eveneens een goed begrip hebben van hoe artificiële-instrumenten werken en wat de mogelijkheden en beperkingen van die instrumenten zijn, en ook van de aannames over personen en groepen waarop die instrumenten zich baseren. Justitiële opleiding moet ook gericht zijn op adequate bescherming van de rechten van personen in de digitale ruimte, waaronder het recht op privacy en gegevensbescherming.
32. ROEPT de Commissie OP de opleidingsmogelijkheden op het gebied van digitale geletterdheid en vaardigheden voor rechters, aanklagers, justitieel personeel en andere rechtsbeoefenaars, mede via het Europees netwerk voor justitiële opleiding (ENJO), te promoten en het gebruik van digitale technologieën in de methode van justitiële opleiding te bevorderen.

Artificiële intelligentie

33. NEEMT ER NOTA VAN dat de uitrol van AI-systemen in de justitiële sector reeds wordt onderzocht en ontwikkeld in de EU en dat de praktische implementatie van die systemen in sommige lidstaten reeds ophanden is. ONDERKENT dat een voldoende niveau van digitalisering ook een voorwaarde is voor het gebruik van toepassingen op het gebied van artificiële intelligentie.
34. IS INGENOMEN MET de studie van de Europese Commissie over het gebruik van innovatieve technologieën op het gebied van justitie, waarin de balans wordt opgemaakt van het gebruik van artificiële intelligentie en blockchaintechnologieën door nationale autoriteiten en de versterking van de coördinatie op EU-niveau wordt aanbevolen om synergieën en interoperabiliteit te waarborgen.

35. BENADRUKT dat AI-systemen in de justitiële sector in de toekomst waarschijnlijk in staat zullen zijn – binnen het juridische kader van een lidstaat – steeds complexere taken uit te voeren, zoals het analyseren, structureren en klaarmaken van informatie over het onderwerp van zaken, de automatische transcriptie van verslagen van hoorzittingen, het aanbieden van machinevertaling, het ondersteunen van de analyse en evaluatie van juridische documenten en rechterlijke beslissingen, het inschatten van de kansen op succes van een rechtszaak, het automatisch anonimiseren van jurisprudentie en het verstrekken van informatie via juridische chatbots.
36. NEEMT ER NOTA VAN dat de ontwikkeling van AI-systemen, met name systemen voor machinaal leren, afhangt van de algehele beschikbaarheid van grote datasets, zoals geanonimiseerde gerechtelijke dossiers en rechterlijke beslissingen, die met het oog op de doelen die zij zullen dienen, van hoge kwaliteit moeten zijn.
37. ROEPT de Commissie OP om in samenwerking met de lidstaten niet alleen te onderzoeken onder welke voorwaarden deze informatie machineleesbaar, beschikbaar, betrouwbaar, herbruikbaar en analyseerbaar kan worden gemaakt, onder meer door gebruikmaking van het ECLI-kader, maar ook hoe vertekeningen in datasets kunnen worden aangepakt om discriminerende uitkomsten te voorkomen.
38. ERKENT dat het gebruik van AI-instrumenten het potentieel heeft de werking van rechtsstelsels ten gunste van burgers en bedrijven te verbeteren door rechters en justitieel personeel bij te staan in hun activiteiten, gerechtelijke procedures te versnellen en de vergelijkbaarheid, de samenhang en, uiteindelijk, de kwaliteit van rechterlijke beslissingen te helpen verbeteren.
39. ONDERSTREEPT dat het gebruik van AI-instrumenten de besluitvorming van rechters of de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht niet mag doorkruisen. Rechterlijke beslissingen moeten steeds door een mens worden genomen en mogen niet aan een AI-instrument worden overgelaten.

40. BEKLEMT OONT dat de toepassing van artificiële intelligentie in de justitiële sector ook het risico kan inhouden van bestendiging en mogelijke versterking van bestaande discriminatie, waaronder stereotypen, vooroordelen of structurele ongelijkheden, en van mogelijk vervormde of ondoorzichtige besluitvorming, en bijgevolg kan leiden tot aantasting van grondrechten zoals de menselijke waardigheid, het recht op vrijheid, non-discriminatie, privacy en gegevensbescherming en het recht op een eerlijk proces.
41. BEKLEMT OONT dat in sommige gevallen de resultaten van AI-systemen die gebaseerd zijn op machinaal leren, niet kunnen worden achterhaald, hetgeen leidt tot een blackboxeffect dat adequate en noodzakelijke verantwoording belet en het onmogelijk maakt na te gaan hoe het resultaat is bereikt en of het in overeenstemming is met de betrokken regelgeving. Dit gebrek aan transparantie kan de mogelijkheid ondermijnen om beslissingen die op dergelijke resultaten gebaseerd zijn te betwisten en kan zodoende leiden tot inbreuken op het recht op een eerlijk proces en een doeltreffende voorziening in rechte, en beperkt de gebieden waarop deze systemen wettelijk kunnen worden gebruikt.
42. DEELT de beoordeling van de Commissie in haar Witboek over artificiële intelligentie dat de justitiële sector een gebied is waarop AI een directe impact kan hebben op de rechten van de burgers en dat daarom een duidelijk Europees regelgevingskader relevant kan zijn op dit gebied.
43. STEUNT het standpunt van de Commissie dat justitie een sector is waarin, gegeven de kenmerken van de doorgaans verrichte activiteiten, aanzienlijke risico's kunnen worden verwacht. Er zijn voldoende waarborgen nodig om de bescherming van de grondrechten te waarborgen en te zorgen voor een verantwoorde, betrouwbare, op het openbaar belang gerichte en mensgerichte ontwikkeling en aanwending van AI-toepassingen in de justitiële sector.

44. BEVESTIGT dat bindende wettelijke voorschriften voor het ontwerp, de ontwikkeling, de uitrol, het gebruik en de evaluatie van AI-systemen in de justitiële sector moeten worden onderzocht en vastgesteld, teneinde de potentiële risico's voor de grondrechten doeltreffend aan te pakken. Deze regels zouden met name het volgende kunnen omvatten: een verbod op automatisering die de justitiële besluitvorming ondoorzichtig zou maken, passende niveaus van transparantie, begrijpelijkheid, verifieerbaarheid, robuustheid, nauwkeurigheid, beveiliging, verantwoording, evenals voorschriften ter voorkoming van discriminerende effecten.
45. ONDERSTREEPT dat AI-systemen in de justitiële sector, vooral bij gerechtelijke procedures, vooraf moeten worden beoordeeld op, onder andere, betrouwbaarheid, begrijpelijkheid, robuustheid en beveiliging. WIJST OP de noodzaak van een adequaat en doeltreffend systeem voor de monitoring en evaluatie van AI-toepassingen en de resultaten daarvan.
46. ROEPT de Commissie OP om bij het opzetten van een mogelijk toekomstig EU-rechtskader voor artificiële intelligentie rekening te houden met zowel de potentiële voordelen als de risico's en voorschriften die specifiek zijn voor de justitiële sector.

Financiering

47. WIJST EROP dat de digitalisering van justitie concrete en blijvende voordelen biedt in de vorm van een verlaging van de kosten in verband met de toegang tot justitie en de werking van de rechtsstelsels, maar dat voor initiële investeringen in verschillende acties passende financiering nodig is. ROEPT de Commissie OP te zorgen voor passende financiering ter ondersteuning van de digitalisering van justitie, met name via het programma Digitaal Europa.

48. MOEDIGT de lidstaten AAN deel te nemen aan EU-oproepen tot het indienen van voorstellen voor financiering en actief acties te ontwikkelen in verband met de digitalisering van justitie en daarbij gebruik te maken van diverse financieringsmogelijkheden uit de EU-begroting, zoals de Cohesiefondsen, de faciliteit voor herstel en veerkracht en het programma Justitie.
49. NEEMT ER AKTE VAN dat ervoor moet worden gezorgd dat, op EU-niveau, de toegang tot financiering wordt vergemakkelijkt, met name door de administratieve formaliteiten zo eenvoudig mogelijk te maken, met inachtneming van het financieel reglement.
50. ROEPT de Commissie, alle lidstaten en het Europees Parlement ertoe OP te zorgen voor de financiering van acties in verband met de digitalisering van justitie via de verschillende financieringsinstrumenten van het meerjarig financieel kader. ROEPT de Commissie OP actief acties te promoten, ook in de onderzoeks- en ontwikkelingsfase, die betrekking hebben op de digitalisering en de technologische vernieuwing van justitie in de werkprogramma's.

Voortgezette samenwerkingsinspanningen

51. ROEPT alle belanghebbenden, waaronder de Commissie, alle lidstaten, het Europees Parlement en rechtsbeoefenaars OP om collectief, constructief en duurzaam samen te werken teneinde de verdere digitalisering van de rechtsstelsels blijvend te bevorderen.
52. HEEFT WAARDERING VOOR en zal rekening houden met de waardevolle werkzaamheden en initiatieven op het gebied van het gebruik van digitale technologieën, waaronder artificiële intelligentie, die zijn uitgevoerd in de Raad van Europa en zijn instellingen, zoals de Europese Commissie voor de doeltreffendheid van de justitie en het ad-hoccomité artificiële intelligentie, evenals in andere fora, zoals de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en de Verenigde Naties, en BEKLEMT OONT het belang van samenhang en samenwerking op dit gebied.